

VRIJZINNIGEN HATTEM E.O.

BELEIDSPLAN 2024 - 2028

“Om weer te weten waartoe wij bestaan”

VOORWOORD

De periode van het afgelopen beleidsplan stond in het teken van corona. Wat niemand voor mogelijk had gehouden, op een enkele viroloog na, dat een pandemie onze samenleving zou kunnen treffen met zulke ingrijpende gevolgen. We mogen ons gelukkig prijzen dat we de onderlinge verbondenheid binnen onze geloofsgemeenschap in stand hebben kunnen houden. Dat hebben we samen gedaan. Een beleidsplan kan in dergelijke omstandigheden niet voorzien. Twee andere zaken kunnen eveneens niet onbenoemd blijven. Na ruim 15 jaar aan onze geloofsgemeenschap verbonden te zijn geweest vertrok onze voorganger Foekje Dijk, het emeritaat lonkte. Met dankbaarheid kunnen we op deze jaren terugkijken, zij hebben ons veel gebracht. Een nieuwe voorganger in de persoon van Anja van de Poppe mochten we verwelkomen. Wij hopen dat wij de komende jaren geïnspireerd samen zullen werken.

Al met al ingrijpende gebeurtenissen die het gevoel geven een nieuwe start te mogen maken. En de facto is dat ook zo, want met het vaststellen van een nieuw beleidsplan maak je immers een nieuwe start.

Het is een wat ongebruikelijke start. We hebben de leden namelijk om een inbreng gevraagd en niet te wachten op een kant en klaar product van het bestuur.

Dat is gebeurd aan de hand van een “rondvraagbrief” met daarin de centrale vraag: “Hoe willen en kunnen we, vanuit onze waarden, gemeenschap zijn in deze tijd vol veranderingen en welke rol en plek willen we en kunnen we hebben in onze maatschappelijke omgeving?”

We hebben tal van reacties mogen ontvangen, dat heeft ons goed gedaan. We komen daar op terug.

Echter één reactie is bijzonder omdat het woorden zijn die we al vaak zingend hebben uitgesproken. Op de vraag waarom ben ik lid van Vrijzinnigen Hattem antwoordt één van de leden: “Om weer te weten waartoe wij bestaan.” Prachtige woorden die als titel mogen dienen voor dit beleidsplan:

“Om weer te weten waartoe wij bestaan”

IETS OVER ONSZELF

De vereniging Vrijzinnigen Hattem en omgeving werd opgericht op 30 augustus 1917 als afdeling Hattem/Wapenveld van de Nederlandse Protestantenvbond NPB. Deze landelijke bond ontstond in 1870 als reactie op de toenemende druk om de belijdenisgeschriften in de Hervormde Kerk voluit te handhaven. Daarentegen benadrukten de oprichters van de NPB de vrijheid om de bijbel ook kritisch te lezen en het geloof te beleven in overeenstemming met de resultaten van cultuur en wetenschap. Geen “belijdenisdwang”. Het ideaal was een vereniging waar alle vrijzinnigen zich thuis zouden voelen.

Het doel van de vereniging: het bevorderen van het vrijzinnig religieus leven en denken binnen en buiten de kerken. Daarbij ging het om de integrale verbinding tussen religie, filosofie, wetenschap en kunst.

De plaatselijke afdelingen organiseerden aanvankelijk alleen lezingen, maar gaandeweg werden ook kerkdiensten gehouden. Zo ook in Hattem.

De periode vanaf de oprichting tot na de tweede wereldoorlog was er één van grote bloei; de landelijke NPB telde meer dan 20.000 leden met ca. 1170 afdelingen. De afdeling Hattem in 1950 ca 200 leden, een aantal dat gehalveerd werd in 1951 met de afsplitsing van Wapenveld. In 2017 bestond de afdeling 100 jaar.

DE TIJD WAARIN WE LEVEN

Hoewel we nog steeds in een rijk en welvarend land leven, mogen en kunnen we onze ogen niet sluiten voor de gebeurtenissen om ons heen. De samenleving verkeert in een heftige vorm van transitie. Om enkele zaken te noemen: klimaat, natuur en milieu, de geopolitieke verhoudingen, de democratie die onder druk staat, veranderende economische omstandigheden, oorlog op ons continent, veranderende aspecten van gender.....

Het gaat om tal van op elkaar inwerkende en elkaar versterkende ontwikkelingen. En of we dat nu leuk vinden of niet, we maken deel uit van dit veranderingsproces.

Het kan echter een uitdaging zijn om onze vrijzinnigheid de komende tijd binnen dit proces vorm en inhoud te geven. Het is geen eenvoudige opgave, maar het samen op weg zijn heeft al betekenis.

De gereedschappen zijn er: onze zeven inzichten. Ze kunnen een meer prominente rol spelen dan in de afgelopen jaren.

ONZE VISIE

Onze visie is helder geformuleerd in ons eerste inzicht:

Geloven als zoektocht

Geloof is geen vaststaande overtuiging maar een zoektocht naar zin en betekenis met steeds nieuwe vormen en inzichten. Richtinggevende woorden daarbij zijn: vertrouwen, verlangen, verzet, vergeving, mededogen, hoop, zorg (voor mens en wereld), duurzaamheid, geborgenheid en uitdaging, afhankelijkheid en verantwoordelijkheid.

Het is aan ons om in deze sterk veranderende wereld, die aan alle kanten een appel op ons doet, hier handen en voeten aan te geven.

De overige inzichten:

Geloofsgemeenschap

De geloofsgemeenschap wil een gastvrij onderkomen zijn voor iedere zinzoeker, een herberg waar levensvragen aan de orde komen, waar ontmoeting belangrijk is, waar mensen aandacht en zorg hebben voor elkaar en voor anderen.

Bronnen van geloof

Religieuze bronnen zijn de bijbel, de christelijke traditie, humanisme, elementen van andere godsdiensten, kunst en wetenschap, levensverhalen.

Geloofsbeleving

Geloven is ook beleven: intens ervaren van het onzegbare, van het heilige binnen ons, om ons heen en boven ons uit, van het geheim van het bestaan, van verhelderende woorden, beelden en verhalen, van harmonie tussen hoofd en hart, van rustgevende klanken, stilte en leegte, van eenheid en heelheid, van schoonheid en troost, van warmte en liefde in een gemeenschap van mensen.

Mens en wereld

Ons verlangen gaat uit naar een humane samenleving waar mensenrechten gelden en waar verantwoordelijkheid wordt genomen voor een duurzame omgang met de aarde.

Pluriformiteit

Verschillen in opvatting van mensen met verschillende - al dan niet kerkelijke - achtergronden zijn niet bedreigend maar verrijkend; ze vragen om verdraagzaamheid, respect en kritische vragen.

Vormen en variatie

In diensten en activiteiten streven we naar diversiteit van voorgangers en inleiders, met variatie in vormgeving en onderwerpen met behoud van aansprekende rituelen.

TERUGBLIK OP HET AFGELOPEN BELEIDSPLAN

De afgelopen periode stond, zoals in het voorwoord vermeld, in het teken van corona. Dat dit onze activiteiten niet onberoerd heeft gelaten mag duidelijk zijn. Toch is het zinvol om kort terug te kijken op onze voornemens uit het vorige beleidsplan.

Zondagse vieringen

Waar mogelijk hebben we getracht onze vieringen overeind te houden, zij het dat het aantal aanwezigen zich vaak moest beperken tot plusminus 30, i.v.m. de geldende overheidsmaatregelen. Toch ontkwamen we er niet aan om gedurende bepaalde perioden de deuren helemaal te sluiten.

De vorm en inhoud van de vieringen bleven nagenoeg onveranderd. De tijd was er niet naar om hier veranderingen in aan te brengen. Desondanks ontstond de behoefte aan een stukje herbezinning op elementen uit onze vieringen.

Inmiddels is een liturgiewerkgroep hiermee aan de slag gegaan.

Het “Koor van Noor” voorziet nog steeds in een behoefte en veel leden vinden het leuk om hieraan mee te doen.

Gesprekskringen

Er bestaat nog steeds animo voor beide gesprekskringen. Door wisseling van de voorgangers zijn wat accenten verlegd. De kring met de maatschappelijk-culturele onderwerpen is “selfsupporting” en de kring die zich buigt over delen uit de bijbel staat onder leiding van de voorganger.

Lezingen

In de afgelopen periode hebben de lezingen in de Marke ook te lijden gehad van het coronavirus. Dit betekende niet alleen het laten vervallen van lezingen, ook had het invloed op de bezoekersaantallen van de lezingen die wel doorgingen. Het vooraf aanmelden bleek in dit verband goed te werken.

Ondanks deze beperkingen kunnen we terugkijken op een aantal succesvolle lezingen. Uit reacties van bezoekers blijkt dat er veel waardering bestaat voor dit Vrijzinnige initiatief en dat het ook van betekenis is voor veel niet-leden. Ondanks een verhoging van de toegangsprijs spelen we niet in alle gevallen quitte en dat betekent bijspringen uit eigen middelen.

Het voornemen om samenhang tussen de lezingen te bereiken via een overkoepelend jaarthema is niet van de grond gekomen.

Interne communicatie

Ons contactblad Tweeluik speelt nog steeds een belangrijke rol in de interne communicatie. Het plan om het blad alleen digitaal te verspreiden stuitte op bezwaren.

Besloten is om de papieren versie te handhaven. Tijdens de coronaperiode zijn een tweetal “specials” van Tweeluik uitgebracht. Een groot aantal leden verwoordde hierin hun ervaringen met corona. De nummers oogstten veel waardering.

De contactcommissie heeft in deze periode een cruciale rol gespeeld in het bijeenhouden van onze geloofsgemeenschap.

Een nieuw element is de uitnodigingsbrief die uitgaat voor elke viering. Het is een initiatief van onze secretaris dat tijdens de coronaperiode is ontstaan. De brief bevat niet alleen gegevens over de viering, maar soms ook een stukje “wel en wee” over onze leden naast informatie over activiteiten die elders in deze periode plaatsvinden.

Na ons 100-jarig bestaan is het gezamenlijk uitgeven van een jaarlijks programmaboekje samen met Heerde met daarin onze jaarlijkse activiteiten niet meer gerealiseerd. Nieuwe initiatieven zijn in voorbereiding.

De ledenvergaderingen konden slechts in beperkte mate plaatsvinden.

Aan de statutaire verplichtingen kon worden voldaan, zij het dat de stemming over een nieuw aan te stellen voorganger schriftelijk moest plaatsvinden.

Hetgeen overigens in overeenstemming was met wet- en regelgeving.

Externe communicatie

De zondagse vieringen worden nog steeds vermeld in de plaatselijke pers en bij de lijst van diensten van alle kerken.

Met het vertrek van onze voorganger Foekje Dijk is gestopt met de twee wekelijkse column van haar hand in het plaatselijke huis aan huis blad. Niet alleen haar vertrek was hier debet aan, maar ook de kosten voor het inkopen van ruimte in het blad. Met de komst van een nieuw huis aan huis blad was sprake van een sterke tariefstijging.

Onze website vrijzinnigen-hattem.nl is door ons bestuurslid Michiel Verhagen in samenwerking met een bureau opnieuw vormgegeven en bevat veel informatie over onze organisatie. Een mooie overzichtelijke en actuele site.

Er is tevens een kleine brochure "Vrijzinnige Geloofsgemeenschap Hattem en omgeving" met de nodige gegevens, deze wordt van tijd tot tijd geactualiseerd.

Externe contacten

Ook de contacten met Heerde hebben te lijden gehad van de coronaperiode. De frequentie van bestuurlijk overleg was duidelijk minder.

Als onderdeel van de Vereniging Vrijzinnigen Nederland volgen we de landelijke ontwikkelingen. Daar speelt de vraag hoe toekomstbestendig de organisatie is, met name door terugloop van het aantal afdelingen en leden. Daar zal in de komende periode een antwoord op gegeven moeten worden.

Het contact met de kerken in Hattem verloopt via het pastoresconvent.

Er is ook deelgenomen aan kerkelijk overleg rond de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne en sinds kort zijn wij vertegenwoordigd in het Diaconaal Platform van de kerken in Hattem.

Verdere plannen

Vanaf 2018 is het voornemen gerealiseerd om deel te nemen aan "World Peace Meditation Day", middels een op 31 december om 13.00 uur te houden meditatie-bijeenkomst in de Notenhof. Wereldwijd wordt op dat moment stil gestaan bij ons verlangen naar vrede.

In 2020 is er nog een Preek van de Leek gehouden door Marije Vlieger.

De startlunches hebben plaatsgevonden op de momenten dat het mogelijk was.

Terugkijkend op deze periode kunnen we constateren dat de pandemie een zware wissel heeft getrokken op mensen en activiteiten maar dat allerlei activiteiten hier benoemd, hoe beperkt ook, een bijdrage hebben geleverd aan het in standhouden van de onderlinge verbondenheid.

REACTIES “RONDVRAAGBRIEF”

In de aanloop naar dit beleidsplan hebben we de leden via een zogenaamde “rondvraagbrief” gevraagd een reactie te geven op de toekomst van onze vereniging, aan de hand van een zestal vragen, te weten:

- Wat brengt u in onze vrijzinnige gemeenschap?
- Welke waarden zijn voor u belangrijk?
- Wat verwacht u van onze vrijzinnige geloofsgemeenschap?
- Wat wilt u behouden, wat wilt u niet kwijt?
- Wat mist u?
- Hoe willen en kunnen we, vanuit onze waarden, gemeenschap zijn in deze tijd vol veranderingen en welke rol en plek willen we en kunnen we hebben in onze maatschappelijk omgeving?

De respons op de vragen was boven verwachting, een dertigtal leden heeft gereageerd op de brief. Dat varieerde van een korte reactie, enkele regels, tot een paar A4-tjes.

Lang niet iedereen heeft alle vragen beantwoord, maar de vragen meer als een handreiking beschouwd om een reactie te kunnen geven.

Dit betekent dat er geen eenduidigheid is in de wijze van reageren. De reacties geven echter een goed inzicht hoe de mensen het lidmaatschap van onze gemeenschap ervaren.

Ondanks het ontbreken van eenduidigheid proberen we een samenvatting van de reacties te geven aan de hand van de vragen, zie hiervoor de **Bijlage**.

VOORNEMENS 2024 – 2028

We schreven het al eerder, we maken deel uit van een veranderingsproces dat in de samenleving gaande is en dat ook op onze geloofsgemeenschap ongetwijfeld een appel doet.

Tegelijkertijd blijkt uit de resultaten van de “Rondvraagbrief” dat van binnenuit ook een appel tot verandering wordt gedaan.

Dit betekent voor ons als bestuur dat we op een cruciaal punt zijn beland. Durven we de uitdaging aan om met elkaar vorm en inhoud van onze vrijzinnigheid in de komende periode tegen het licht te houden of gaan we voort op de huidige weg en houden alles bij het oude.

Ook dat laatste is legitiem, gelet op de leeftijdsopbouw van onze gemeenschap.

Als bestuur kiezen we ervoor om de uitdaging aan te gaan. Dat betekent niet dat het roer rigoureus om gaat, maar meer om een beperkt aantal zaken langs lijnen van geleidelijkheid te ontwikkelen. Rekening houdend met de beperkte mogelijkheden die we hebben.

Uitgangspunt

In de komende periode willen we de waarden, zoals die zijn verwoord in de zeven inzichten, meer centraal stellen en de activiteiten (vieringen, lezingen,

gesprekskringen en mogelijk nieuw aanbod b.v. toneel en muziek) daar meer op enten.

Voorstel: een groepje leden, samen met onze pastor, vragen op welke wijze dit gestalte kan krijgen en het bestuur daarover te adviseren.

Vieringen

Uit de respons op de “Rondvraagbrief” blijkt dat er veel waarde wordt gehecht aan de vieringen en dat veel mensen daar hun inspiratie uit putten.

Daarnaast constateren we dat er behoefte bestaat aan een meer diverse, andersoortige invulling van de vieringen.

Voorstel: in 2025 te starten met een alternatieve invulling van 3 à 4 vieringen per jaar. Tijdens de ledenvergaderingen deze bijeenkomsten goed te evalueren. Voor 2025 is gekozen omdat voor 2024 alle voorgangers reeds zijn ingeroosterd en daarmee zijn de mogelijkheden beperkt. De vieringen van onze eigen voorganger bieden wel ruimte en wellicht is nog overleg met gastvoorgangers mogelijk. Het ligt in het voornemen om de gastvoorgangers in de uitnodigingsbrief te wijzen op onze zeven inzichten en te vragen hier tijdens de viering, zo mogelijk, aandacht aan te besteden.

Voorstellen liturgiecommissie

Op een vraag van één van onze leden het liturgisch moment van het aansteken van de grote kaars nog eens te overwegen, is deze vraag breder getrokken en heeft geleid tot het instellen van een liturgiecommissie (Anja van de Poppe, Jannes Hoekstra, Etje Verhagen, Corrie Witte en Grada Schutte) die zich gebogen heeft over de liturgische aspecten van onze viering.

De commissie komt met een aantal voorstellen die wij overnemen:

- Meer rust en stilte in het hele beginritueel: welkom, mededelingen (zo kort mogelijk), stilte. Licht halen uit de stiltehoek, zonder woorden vooraf. Het ritueel spreekt voor zichzelf en woorden kunnen afleiden van wat het gebaar en de beweging voor eenieder kunnen betekenen, aansteken van de grote kaars. Na het aansteken van de kaars een vast lied zingen als beaming van het aangestoken licht, bijvoorbeeld “Gegroet jij, jij, die om liefde komt en licht.” Het idee is om met dit mantra-achtige lied eerst een tijdje te oefenen en wellicht in de toekomst en afhankelijk van het seizoen te variëren met liederen. Daarna wordt de voorganger een hand gegeven.
- Aan het einde van de viering na afsluiting/zegen wordt de grote kaars gedoofd. Daarna zingen de aanwezigen een vast lied om te beamen dat het licht wordt uitgedaan, maar in ons allen niet wordt gedoofd. Bijv. “Licht dat terugkomt, hoop die niet sterven wil, vrede die bij ons blijft.” Het vorenstaande wel in overleg met de voorganger zodat geen doublures ontstaan.
- Grote kaars met symbolen van wereldgodsdiensten vervangen door een blanco kaars. Misschien kan dit elk jaar op de startzondag, dat is een

neutrale zondag in het kerkelijk jaar. De symbolen van de grote kaars hebben namelijk geen verbinding met de inhoud van de vieringen.

- In geval van het afkondigen van een overlijden in een viering waar de eigen voorganger niet aanwezig is, dit laten doen door degene die welkom heet. Na het moment van stilte een vast lied (nog te kiezen) zingen. De geboortedatum en sterfdatum kunnen op een schijf hout geschreven/gegraveerd worden. De schijf wordt in de stiltehoek gelegd en gaat mee in de vieringen tot de gedachtenisviering in november. Dan wordt de schijf meegegeven aan de aanwezige familie.

Het bestuur stelt voor deze wijzigingen in september 2023, bij de start van het nieuwe seizoen, in te laten gaan.

De commissie heeft nog meer voorstellen gedaan o.a. over de antependia (kleuren die het kerkelijk jaar markeren); de op de tafel liggende bijbel van tijd tot tijd vervangen door iets van kunst en samen eten om de gemeenschapszin te bevorderen. Op deze punten is nog nader onderzoek en gesprek wenselijk.

Koffie drinken

Het gezamenlijk koffie drinken, “ofwel het sacrament van de koffie”, bevordert de gemeenschapszin en wordt hoog gewaardeerd. Veel genoemde waarden krijgen tijdens dit gebeuren hun invulling.

Gesprekskringen

Ook de gesprekskringen krijgen veel waardering en worden vooralsnog op dezelfde wijze gecontinueerd.

De kring rond bijbelonderwerpen staat onder leiding van onze voorganger en de kring rond cultureel-maatschappelijke onderwerpen is selfsupporting.

Lezingen

De lezingen die sinds ons 100-jarig jubileum in de Marke worden gehouden, mogen zich in een ruime belangstelling verheugen. De activiteiten trekken ook veel niet-leden. Er zijn echter leden die zich afvragen of het aan onze vereniging is om dit soort lezingen te organiseren. Een terechte vraag, het bestuur denkt echter hiermee een bijdrage te leveren aan het maatschappelijk leven in Hattem e.o. en daarmee een stukje profilering naar buiten toe. Financieel is het een kostbare activiteit. En dat kan op den duur een beletsel zijn om deze activiteit te continueren.

Wij stellen toch voor de lezingen in de Marke voorlopig te vervolgen.

Daarnaast willen wij in samenwerking met Heerde activiteiten ontwikkelen, op kleinere schaal, die gericht zijn op ons eigen zingevingsproces.

Interne communicatie

Onze interne communicatie verloopt via ons informatieblad Tweeluik, dat zes keer per jaar verschijnt. Op dit moment is de vraag aan de orde, deze is ook al

eerder gesteld, of de leden een papieren dan wel digitale versie willen ontvangen. Beide blijven mogelijk.

Een eerdere, belangrijke aanvulling is het initiatief van onze secretaris om voor elke viering een uitnodigingsbrief te laten uitgaan. Deze bevat niet alleen gegevens over de viering, maar ook over het wel en wee van onze leden naast actuele info over diverse activiteiten. Dit initiatief dat in de coronaperiode is ontstaan wordt erg op prijs gesteld en wordt in de komende periode gecontinueerd.

De contactcommissie vervult nog steeds een belangrijke rol in onze gemeenschap en wij hopen dat ze haar werkzaamheden in de komende periode kan voortzetten.

Externe communicatie

Naast het contact van onze voorganger in het Pastoresconvent Hattem, is de betrokkenheid vanuit het bestuur op andere kerken (o.a. het Diaconaal Platform) en organisaties in Hattem gegroeid. Het bestuur is voornemens externe contacten, naar vermogen, te voort te zetten c.q. uit te breiden.

Toekomstbestendige organisatie

Een aantal taken in onze vereniging wordt nu gedaan door een klein aantal leden die dit al jarenlang verzorgen. Het bestuur is hier heel blij mee en onze gemeenschap plukt daar de vruchten van. Gedacht kan worden aan o.a. zaal, techniek, koffie, liturgie en Tweeluik.

Kijkend naar de toekomst stelt het bestuur voor een vrijwilligersspoule te vormen van bereidwilligen, zodat op het moment dat iemand wil stoppen met een activiteit, er t.z.t. vervanging mogelijk is en de taak gecontinueerd kan worden. Wie mede de schouders onder onze gemeenschap wil zetten (aangevend voor welke taak en in welke mate) nodigen wij uit dit door te geven aan het secretariaat.

Financiën en accommodatie

Vrijzinnigen Hattem is grotendeels afhankelijk van vrijwillige bijdragen van haar leden en belangstellenden. Voor leden is alweer vele jaren geleden een richtlijn hiervoor opgesteld, ter hoogte van 1,75% van het netto inkomen. Dit percentage is niet bindend, maar geeft enig houvast als denkrichting.

De bijdragen zijn niet alleen bestemd voor de eigen gemeenschap, het bekostigen van de eigen voorganger en organisten, en andere noodzakelijke uitgaven, maar ook voor een (kleine) afdracht aan de landelijke vereniging.

De totale kosten lopen echter jaarlijks sterker op dan de ontvangen bijdragen, waardoor onze beperkte financiële reserve substantieel kleiner wordt. Dit leidt tot de behoefte aan hogere bijdragen van leden en belangstellenden.

Dit wordt nog versterkt doordat het nieuwe erfpachtcontract met De Notenhof leidt tot voor ons duidelijk lagere opbrengsten (het gebruik van het gebouw is voor ons niet langer zonder kosten). Dit contract heeft een looptijd van 15 jaar. In verband met een ontvangen legaat in 2022 kan er een investering worden gedaan in o.a. technische apparatuur waarmee de kwaliteit van de vieringen verhoogd kan worden. Over de resterende besteding van dit legaat moet nog beslist worden.

Mede gezien de toekomstige financiële situatie zal het bestuur zich verder beraden op de mogelijkheden voor onze vereniging. Een meerjarenbegroting is daarbij wenselijk, maar blijkt lastig op te stellen door een veelheid van onzekere factoren. Door langzame afname van het ledental en stijgende kosten moeten we rekening houden met een geschat jaarlijks tekort van circa 10%.

BIJLAGE: REACTIES “RONDVRAAGBRIEF”

Wat brengt u in onze vrijzinnige gemeenschap?

In de komst naar onze gemeenschap spelen liederen een niet onbelangrijke rol, zo blijkt.

Eén van de leden citeert het lied “Dit is een huis waar de deur open staat”:

*“Dit is een huis waar de deur open staat
waar zoekers en zieners, genood of gekomen
hun harten verwarmen van toekomst gaan dromen
waarin wat hen drijft tot herkenning gaat komen
de vonk van de Geest in hun binnenste slaat”*

Het lid koppelt daar het volgende antwoord aan: “Dit lied verwoordt wat me bij de vrijzinnigheid brengt: thuiskomen bij mensen die zoeken en tasten, met een open vizier naar de ander, het andere. Waar de deur open staat en je mag zijn wie je bent en gezien wordt. Waar betrokkenheid en interesse voelbaar is. Waar we gelijk zijn in ons mens-zijn met alles wat een mens op zijn pad tegenkomt. Waar we delen.”

Veel andere reacties van leden komen in dit antwoord samen, zij het dat wat andere woorden worden gebruikt.

Een ander lid citeert het volgende lied dat tijdens een viering gezongen werd en waarmee vrijzinnig beleven wordt geduid:

*“In de bloembol is de crocus
in de pit de appelboom
in de pop huist een belofte
vlinders fladderen straks rond
groeit de lente ondergronds
nog verborgen tot het uitkomt*

God ziet naar de schepping om”

En zo verder: “Een lied over het leven waarmee wij verweven zijn, de ontwikkeling daarin, vernieuwing dankzij verval en ondergang. Een uitnodiging om dat intens te beleven, de zin en betekenis daarvan te ervaren. Maar dan een vreemde niet passende laatste zin.

Daarin keert opeens het kerkelijke christendom terug en komt er een voortijdig einde aan het veelbelovende begin van het lied. Veel passender was geweest zoiets als: “Mysterie dat ons gaande houdt”.

Voor velen is ook belangrijk dat zij mogen tasten en zoeken om invulling te geven aan het begrip God, omdat de ruimte daarvoor in een ander kerkgenootschap ontbrak.

Welke waarden zijn voor u belangrijk?

De volgende waarden worden benoemd, meestal alleen in steekwoorden:

- De warme uitstraling van de gemeenschap
- Het geven en krijgen van aandacht.
- Thuis voelen.
- Warmte en betrokkenheid.
- De gemeenschap als herberg
- Omkijken naar elkaar.
- Openheid
- Trouw
- Bemoediging.
- Duurzaamheid
- Veiligheid
- Respect
- Inspiratie
- Meninge n mogen schuren.
- Tolerantie
- Liefde
- Streven naar vrede en gerechtigheid
- Ontmoeting
- Welkom zijn
- Eigen talenten inzetten voor de medemens
- Zingen

Wat verwacht u van onze vrijzinnige geloofsgemeenschap?

Puntsgewijs de volgende opmerkingen:

-Hoe kunnen we als vrijzinnigen onze inspiratie meer delen? Waar halen we onze inspiratie vandaan?

-Wat meer vrijzinnigheid in de vieringen, de traditionele liturgie van de protestantse kerken voert nog teveel de boventoon.

- Het streven naar een zekere diversiteit binnen onze gemeenschap.
- We moeten het niet zoeken in waarheden en geloofsovertuigingen, maar met open ogen kijken naar de werkelijkheid die open, ruim en tijdloos is, zonder grenzen. Wat ons moet binden is samen het leven te vieren. Een inspirerende gemeenschap vormen.
- De onderlinge betrokkenheid is groot maar hoe houden we dat in stand met de stijgende leeftijd van onze gemeenschap. Daarover tijdig het gesprek aangaan met elkaar.
- Meer aansluiting zoeken, qua vieringen, bij de religieus humanistisch georiënteerde leden.
- Het meer openstaan voor andere geloofsrichtingen en culturen.
- Het vasthouden van belangrijke waarden: omkijken naar elkaar, openheid, betrouwbaarheid, bemoediging, verdieping.
- Openheid in de gemeenschap voor “vreemden” of wat ons “vreemd” is, voor nieuwe vormen en inzichten.
- Nieuwe onderwerpen en zienswijzen, uitgenodigd worden om na te denken
- Af en toe geraakt te worden.
- Openheid en transparantie
- Wat meer van “God-los”.
- Interessante ontmoetingen.
- Meer vorm en inhoud geven aan onze zeven inzichten.
- in onze zondagse bijeenkomsten verwacht en mis ik soms de aandacht voor de diversiteit van onze bronnen. De bron van Bijbel en christelijke traditie overheerst. Meer aandacht voor de ontwikkelingen in andere bronnen, wetenschap, filosofie, kunst. Zoeken naar de spirituele betekenis daarvan.

Wat wilt u behouden en wat wilt u niet kwijt?

In het geheel van reacties is een duidelijke rode lijn dat de vieringen behouden moeten blijven en dat de leden deze zeker niet kwijt willen. Ze geven in belangrijke mate vorm aan ons gemeenschap zijn. Velen putten hun inspiratie uit de vieringen en de wisselende voorgangers dragen daaraan bij.

De ontmoeting in de vorm van het koffiedrinken na de viering – ook wel genoemd het sacrament van de koffie – is onontbeerlijk voor de gemeenschapszin. Vele eerder genoemde waarden in de vorm van steekwoorden worden hieraan ontleend.

De gesprekskring rond de bijbel en de kring rond maatschappelijke /culturele onderwerpen scoren onverminderd hoog.

Ook de lezingen in de Marke zijn voor velen zeer waardevol, mede omdat we ons daarmee als vrijzinnigen meer positioneren in de Hattemse samenleving.

Tweeluik moet behouden blijven.

Wat mist u?

Ook hier een puntsgewijze weergave:

- Soms is de inhoud van de vieringen weinig vrijzinnig en waan ik me weer in de gereformeerde geloofstraditie.
- We zijn een nogal homogeen gezelschap en dat is niet verwonderlijk, wat meer diversiteit zou welkom zijn, ook in sfeer van geloofsbelevingen.
- De geringe belangstelling van leden wanneer mensen uit de eigen gemeenschap een viering voorbereiden.
- De verbinding met landelijke ontwikkelingen, zo die er zijn, lijkt niet sterk. Weinig betrokkenheid bij wat in “Amersfoort” wordt gedaan.. Het is belangrijk om aangehaakt te blijven.
- Mis sprekers die iets over ethiek, ontwikkelingen binnen het denken over religie en existentiële vragen te zeggen hebben.
- Belangstelling voor andere geloofsrichtingen.
- De daadkracht naar de maatschappelijke omgeving, dus veel meer netwerken met andere clubs en organisaties en daarin een steentje bijdragen als het gaat om het goede te doen. Heel praktisch.
- Mis meer vrijzinnige voorgangers, mis het meer humanistisch religieus geluid. en de ruimte die minimaal benoemd wordt als er toch over – vanzelfsprekend – God gesproken wordt.
- Mis een eigen gebouw.
- Het verband tussen overweging en de zeven inzichten.
- Contact met Doopsgezinden en Remonstranten in Zwolle, maar ook met de Vrijzinnigen in Kampen.
- De vraag over de kwetsbaarheid van onze gemeenschap als het gaat om de inzet van vrijwilligers.
- Bijeenkomsten op de zondagmorgen volgens het concept van de Rode Hoed in Amsterdam, maar dan goed nadenken over het religieuze aspect.
- Mis soms de aandacht voor de diepere lagen van ons concrete, dagelijkse bestaan, voor dat wat groter is dan wij, dat wat ons bestaan overstijgt. Niet vanuit een andere werkelijkheid maar vanuit die ene wonderbaarlijke wereld waarin wij als mensen leven.
- De maaltijd met elkaar. Niet het traditionele avondmaal maar wel één waarbij je met elkaar brood breekt en deelt.

Hoe willen en kunnen we, vanuit onze waarden, gemeenschap zijn in deze tijd vol veranderingen en welke rol en plek willen en kunnen we hebben in onze maatschappelijke omgeving?

Ook hier in kort bestek de volgende reacties:

- Open, toegankelijk – niet opdringerig -gastvrij en participeren.
- Kunnen zeggen dat het goed is zoals het is. Wat een zegen geen druk te voelen omdat er zoveel moet gebeuren en we het hoofd boven water moeten houden. Wat een zegen, omdat we een fijne open gemeenschap hebben. Niet om in de comfortzone te blijven zitten tot we uitgestorven

zijn, maar wel beseffend dat we ons hier thuis voelen en bevrijd van dogma's mens mogen zijn, met de vonk van de Geest in ons.

- Fier in onze kleine gemeenschap staan, met de intentie om samen te werken met onze omgeving, naar vermogen!
- Mensen uitnodigen om hun "zoekwegen" te komen vertellen.
- Nadrukkelijker aansluiten bij initiatieven van anderen. Gelet op de leeftijd van de meeste leden verwacht ik dat onze vereniging het de komende tijd met minder actieve leden zal moeten doen en daarmee het einde in zicht komt. Een ontmoeting met een lezing (zoals die nu al veel mensen van verschillende pluimage trekt) zou een vervolg stap kunnen zijn. De rol van VH is hier in eerste instantie die van initiator.
- Naast de lezingen in de Marke met landelijk bekende sprekers zou je ook informatieve avonden kunnen organiseren over situaties en ontwikkelingen in Hattem en omgeving, bijvoorbeeld over de politiek, het onderwijs, de zorg, bedrijven etc.. Het mes snijdt dan aan twee kanten: je brengt je eigen mensen weer in contact met de wereld en je geeft aan wat belangrijk is voor Hattem, Zwolle en de provincie. Zo'n vorm van belangstelling doet misschien meer dan ergens aan mee doen.
- In plaats van de vroegere column van Foekje de publiciteit zoeken met zo nu en dan een advertentie met onze inzichten en activiteiten of een pakkende quote - zoals Loesje.

Hattem, 22 mei 2023